

ΑΧ, ΑΥΤΑ ΤΑ ΦΑΝΤΑΣΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΕΝΤΟΥΑΡΝΤΟ ΝΤΕ ΦΙΛΙΠΠΟ

Ο σύγχρονος Ιταλός θεατρικός συγγραφέας Έντουαρντο ντέ Φίλιππο, που πρωτοπαρουσιάζεται στην Ελλάδα με το έργο «Αχ, αυτά τα φαντάσματα», ανήκει στην κλάση των μεγάλων σατυρικών, που διακρίνονται όμως για την βαθεία και καλωσυνεμένη κατανόηση της ανθρώπινης ψυχής. Το γέλιο που άναπηδάει από τις κωμικές καταστάσεις του έργου του είναι μεγάλο και πηγαίο. Κάτω όμως από το γέλιο υποδόσκει ή πιό θλιμμένη μελαγχολία. Το «Αχ, αυτά τα φαντάσματα», θα μπορούσε να χαρακτηριστεί σαν τραγωδία δοσμένη στον τόνο του άκρω κωμικού.

Ένα τέτοιο κατόρθωμα, προϋποθέτει τάλαντο λόγου ρωμαλέο. Άλλα και κυριαρχία της σκηνικής τεχνικής. Από αυτή την άποψη, ο ντέ Φίλιππο, είναι μάστορας αξιοθαύμαστος. Έχει το θέατρο μέσα στο αίμα του. Σπανίως βλέπει κανείς έργο θεατρικό τόσο καλοχτενισμένο.

Είναι φανερό πώς η τέχνη κι' η τεχνική του ντέ Φίλιππο δγαίνουν από το μεγάλο συμπατριώτη του Λουίτζι Πιραντέλο. Υπάρχουν όμως βασικές διαφορές. Ο Πιραντέλο έπαιρνε ένα μεταφυσικό θεώρημα και το μετάλλαζε σε έργο θεατρικό, αρκετά νεφελώδες συνήθως, πάντοτε σχηματικό και δονιζόμενο από την έγκεφαλική άγωνία των ήρώων — νευροσπάσεων του, που άπόδειχναν με περίτεχνες διαλεκτικές αντίφάσεις το φιλοσοφικό *credo* του συγγραφέως. Ο ντέ Φίλιππο δεν έχει καμιά σχέση με την μεταφυσική. Ίσως κι' οι δικοί του ήρωες να είναι νευρόσπαστα, κατά μεγάλο ποσοστό. Άλλά πολύ πιο κοντά στύ φύσι του ανθρώπου και στο δρόμο του ανθρώπου. Κι' ύστερα, στο έργο του νέου Ιταλού συγγραφέως δεν ύπάρχει τίποτα το άσαφές, το νεφελώδες. Όλα κινούνται μέσα στην άτμόσφαιρα τουπραγματικού. Αύτη η διαπίστωση άφορά την τεχνική του συγγραφέως, που καταφέρνει να δώσει ρεαλιστική πειστικότητα στο άπίθανο της συλλήψεως. Κατόρθωμα πραγματικά αξιοθαύμαστο.

Τό θαύμασμο αυτό έργο, σκηνοθετήθηκε από τον κ. Κούν με τρόπο άληθινά άριστοτεχνικό. Και έρμηνεύθηκε από τούς ήθοποιούς του θεάτρου τέχνης όσο δεν παίρνει ίκανοποιητικά. Ο Βασίλης Διαμαντόπουλος έθριάμβευσε, άκόμα μιά φορά. Και απέδειξε πώς εξελίσσεται

σε ήθοποιό μεγάλης όλκης. Η δυναμικότης, άλλά κι' ό πρωτεϊσμός του τάλαντου του, άρχίζει να θυμίζει Βεάκη. Η Τόνια Καράλη έδωσε τον πρέποντα τύπο της γυναίκας με την «Χαμένη ψυχή». Άλλά ή άρθρωσίς της ύστερεί άνησυχαστικά. Ο Λυκούργος Καλλέργης ήταν κάπως έξεζητημένος. Κι' άυτόνου ή άρθρωσίς χρειάζεται προσοχή (ιδίως τό τελικό σίγμα). Η κ. Γιαννακοπούλου ήταν έξαίρετη στο μικρό, άλλό σημαντικό ρόλο της. Το ίδιο κι' ή κ. Μιχαηλίδου. Ο κ. Χατζημάρκος, νέος και τάλαντούχος ήθοποιός, έχει τυποποιήσει κάπως ένοχλητικά τό παίξιμό του. Πρέπει ν' άντιληφθώ την καλλιτεχνικήν άξίαν του διαφορισμού. Όσο για τον κ. Κατσούλη — ήθοποιό νεοεμφανιζόμενο — έκδηλώνω για δεύτερη φορά μέσα σε δυό μήνες, την έκπληξί μου. Πρόκειται για τάλαντο που ξεπερνάει τά συμβατικά όρια του καλού.

Μ. ΚΑΡΑΓΑΤΣΗΣ